

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 34.

Sreda 27. aprila 1927.

Leto II.

Po avstrijskih volitvah.

Socialistična stranka je napredovala.

Volitve v Avstriji so pri kraju. Obe stranki, socialistična na eni strani, enotna meščanska lista — krščanski socialisti, velenemci, fašisti in sploh vsa kapitalistična reakcija — na drugi, sta napeli vse sile, da izvojneta sebi zmagajo. Socialisti z javno, odkrito, borbeno programatično agitacijo, ki je obenem služila politični vzgoji širokih mas, pristajši enotne liste po skrito, s tajnim podtikanjem in obrekovanjem. Natančni rezultati niso še znani — vendar je že sedaj gotovo, da so socialisti močno napredovali — pridobili so na številu glasov in na mandatih — manjka jim le par mandatov do večine; krščanski socialisti so se rešili poraza samo za ceno združitve z velenemci in fašisti, kajti če bi bili ti poslednji šli v volilno borbo ločeno, kakor pri zadnjih volitvah, bi bile meščanske stranke, v prvi vrsti krščanski socialisti, podlegli pred kompaktno delavsko maso. Socialisti bi bili prav gotovo dobili večino mandatov in sestavili kot večinska stranka homogeno socialistično vladno. Samo za ceno nemoralnega bloka med nesprotujočimi si meščanskimi strankami — svobodomiselnimi velenemci in ultrakatoliškimi krščanskimi socialisti — je bilo Seiplu mogoče preprečiti sicer neizbežen polom njegove vladne večine. Socialisti so pridobili na številu glasov in na mandatih — pridobili na mandatih in glasovih tudi v občinah in v deželnih zborih, ki ostajajo, pričeni z Dunajem samem, ki je sijajno izvršil svojo socialistično dolžnost, slejkoprej trdno v socialističnih rokah. Te volitve so pokazale, da se nevzdržno osvajanje avstrijske delovne mase po socialistični stranki krepko nadaljuje, da je avstrijska republika — kar se tiče najaktivnejšega dela njenega prebivalstva — industrijskega delavstva — absolutno socialistična in da se meščanske stranke drže samo še čisto kmečkih, politično zaostalih gorskih krajev, kakor n. pr. na Tirolskem itd. Sicer pa zaznamuje tudi med pode-

želskim kmečkim proletariatom socialna demokracija velike uspehe in samo vprašanje nadaljnjega agitacijskega in izobraževalnega dela med kmečkim ljudstvom je, da se v bližnjem času iztrga tudi kmečko ljudstvo iz rok klerikalne in velenemške reakcije. V Burgenlandu n. pr., kjer so socialisti začeli organizirati tudi kmečke mase, so socialistične kandidatne liste dosegle velike uspehe tudi v najbolj kmečkih okrajih.

Omeniti treba samo, da so avstrijski komunisti tudi topot skočili delavstvo v hrbet in vključili temu, da je buržuazija postavila svojo enotno listo, so oni s svoje strani šli ločeno v boj, postavili svoje kandidatne liste in vodili grdo agitacijo proti socializmu — ne proti združenim buržuaziji! — dasi so vedeli, da ne bodo dosegli nikakršnega uspeha. In res, število glasov, ki so jih ti ljudje dosegli pri volitvah, je tako smešno nizko — v največjih mestih so dobili komaj par sto glasov! — da se vprašamo, čemu so postavili te kandidatne liste? Da pomagajo v odločilnem zgodovinskem trenutku buržuaziji proti proletariatu, kakor pri naš čedni, pošteni in moralni »Naprejevci« proslulega spomina?

Avstrijski proletariati je z uspehom te svoje velike borbe lahko zadovoljen. Avstrijska buržuazija in njena vlada je danes ujetnica velike, združene delavske socialistične sile, preko katere ne bo mogla vladati.

Zgodovinski proces osvajanja avstrijske republike po avstrijskem socialističnem proletariatu se bliža koncu. Politična borba med združenim delavstvom in združeno buržuazijo bo našla svoj logični, neprepredljivi izhod v avstrijski socialistični vladi, v socialistični avstrijski republiki.

Avstrijskemu proletariatu čestitamo na tem impozantnem dokazu strankine oneme in socialistične zvestobe!

Živela avstrijska socialna demokratska stranka!

Sporazum med Francijo in Anglijo.

Svetovno časopisje, zlasti pa angleško in francosko, je že nakaj dni polno senzacionalnih vesti o predstojećem sporazumu med Anglijo in Francijo. Predsednik francoske republike bo menda v kratkem obiskal London, v spremstvu francoskega zunanjega ministra Brianda. Smoter tega potovanja je utrditev tesnega in trajnega sporazuma med Anglijo in Francijo. Če se te vesti ujemajo, stojimo neposredno pred važnimi mednarodnimi odločitvami, kajti sporazum med tema dvema velesilama bi mogel v najkrajšem času stvoriti v Evropi in tudi v ostalih kontinentih,

povsem novo situacijo. Zato bi bilo važno vedeti, kakšni razlogi silijo obe vladi, ki sta si zadnje čase pridno kljubovali, do tako nenadnega in dalekosežnega sporazuma, kakor ga napovedujejo londonski in francoski listi. Ali ne gre Francija v London, da si zagotovi angleško pomoč proti Italiji in ali se ni Anglija obrnila v Pariz, da si zagotovi francosko naklonenost v njenem sporu z Rusijo? In kaj poreče k tem slučajem Nemčija, odnosno kaj bo z napovedanim aranžmamom z Rusijo v pogledu izplačevanja carističnih dolgov?

Kongres francoskih socialistov.

V Lionu se je vršil redni zbor francoskih socialistov, katerega se je udeležilo nad 400 delegatov iz vseh francoskih departmanov. Debate na kongresu so bile izredno živahne in je bilo v pogledu nadaljne strankine taktike predloženih kongresu več resolucij. Desno strankino krilo je zagovarjalo koalicijsko politiko z le-

vim parlamentarnim kartelom, center je bil za lastno samostojno redno politiko, tretja struja se je razvzemala za sporazum s francoskimi komunisti, ki se udeležujejo večinoma samo v strokovnih organizacijah.

Iz tajniškega poročila je razvidno, da se število strankinih pristajev močno množi in da se tudi strankin

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,

Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22. Ljubljana, Poljanska c. 12, poš. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debela tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2:25 D. Pri večjem številu objav popust.

tisk učvrščuje in razširja. Na banketu, ki je bil prirejen ob zaključku kongresa, je sodr. Leon Blum konstatiral razveseljiv napredek francoskega socialističnega gibanja ter kritiziral postopanje Moskve, ki konsumira svoje sile v nacionalni borbi kitajske buržuazije, ki sedaj preganja, gazi in ubija kitajski komunistični proletariati, kakor je pač pri takih gibanjih, ki predstavljajo šele začetno etapo socialnega razvoja neizbežno — mesto da bi ponudila svojo spravo in skupni nastop organiziranemu ev-

Kino Apolo. Od petka do nedelje:

Grofica Marica

Harry Liedtke, Vivian Gibson.

Pri vseh predstavah poje gđc. Lubejeva, članica tukajšnjega gledališča.

ropskemu socialističnemu delavstvu.

Posebno važen je sklep kongresa, da morajo zastopniki stranke v parlamentu in v društvu narodov predložiti svoje načrte in predloge v odritev predvsem svojim strankinim inštamam.

Delavske družine bodo prejemale državno podporo.

Seveda ne pri nas, marveč v Avstraliji, kjer imajo delavsko vladno. Delavska vlada v New South Walesu je namreč sklenila, da delavske matere dobe za vsakega otroka pod štirinajst letom 25 dolarjev tedenske podpore, ako letni dohodek družine ne presega 800 dolarjev.

Ta sklad, iz katerega se materam plačuje državna podpora za otroke, plačujejo podjetniki šest odstotkov in pol od letne delavske mezde. Pod-

poro izplačuje državna hranilnica in se izplačuje ločeno od soprogove mezde. Podjetniki se ne bodo mogli znositi nad oženjenimi delavci, ker ne bodo imeli nobenih koristi, ako najamejo same samske delavce.

Zakon se večinoma razteza le na otroke pod štirinajst letom. Toda v izrednih slučajih, ako je otrok telesno ali pa duševno zaostali v razvoju, ali če je otrok nezmožen za delo, se izplačuje podpora še dve leti.

Iz oblastne skupščine v Mariboru.

Klerikalci in radičevci proti stanovanjski zaščiti, za svobodno izkoriščanje najemnikov, proti odpravi zakona za zaščito države.

Kakor so naši čitatelji že izvedeli iz zadnje »Delavske politike«, sta ss. Petejan in Grčar stavila v oblastni skupščini za vse delavstvo koristne predloge, med katerimi je tudi nujni predlog za podaljšanje zakona za zaščito stanovanjskih najemnikov in za odpravo zakona o zaščiti države. Ta dva predloga, kakor tudi vsi drugi, so bili izročeni tozadevnim odsekom v razpravo. Plenum oblastne skupščine je o vseh teh predlogih razpravljal na svoji zadnji seji od pretekle sobote.

Najprej moramo poudariti, da je večina naših predlogov prišla v socialni odsek, v katerem imajo klerikalci 6 in vsa opozicija 3 člane. Med člani klerikalne večine so tudi takozvani zastopniki krščanskih delavcev g. Kores in drugi. Ta odsek je naše predloge soglasno sprejel, med katerimi je tudi predlog za podaljšanje stanovanjske zaščite in za odpravo zakona za zaščito države. Ko smo izvedeli za ta soglasen sklep odseka, smo bili v resnici vzradoščeni, ker je bila o tem sklepom podana možnost oblastni skupščini, da soglasno manifestira za ohranitev stanovanjske zaščite in za uvedbo popolne politične svobode v državi.

A li — jok! Ti klerikalni revčki v odseku s hoškim dekanom Koresom vred so napravili račun brez krmarja, to je, brez klerikalnih reprezentantov, hišnih posestnikov, z celjskim dr. Ogrizekom na čelu.

V plenarni seji so bili naši predlogi za uvedbo starostnega zavarovanja, za zavarovanje peljedelskih delavcev za slučaj bolezni in neizgode za odpravo davka na ročno delo, za podpiranje brezposelnih delavcev, za napravo mostu Melje-Pobrežje in drugi soglasno sprejeti in oddani oblastnemu ali gradbenemu uradu v nadaljno uradovanje — med tem ko je bil predložen, da bi se o tem predlogu v državi (v odseku soglasno sprejet) na zahtevo predsednika dr. Leskovarja odstavljeno z dnevnega reda, ker ni dovolil, da bi se o tem predlogu v

skupščini sploh razpravljalo. Vsi protesti ss. Petejana in Grčarja niso pomagali, ker je gosp. predsednik hotel pokazati, da je on in njegova stranka resnični hlapec beograjske reakcije in da je ta zakon za obstoječi režim še nadalje potreben.

Še bolj komična in interesantna je postala situacija, ko je referent soc. odseka g. dekan Sagaj prečital soglasni predlog odseka za podaljšanje stanovanjske zaščite. K besedi se je oglasil g. dr. Ogrizek iz Celja, (katerega priporočamo celjskim delavcem in nameščencem, da pri bodočih občinskih volitvah za njega glasujejo), kateri je v daljšem govoru kategorično in brez ovinkov izjavil, da je on in njegova stranka za absolutno svobodo hišnih posestnikov in za odpravo vsake stanovanjske zaščite. Ko je vse to povedal in dokazal, da je klerikalna stranka prava zastopnica hišnih posestnikov in za svobodo iskanja hišnih posestnikov, ki bodo ostali brez stanovanja — je skušal nasuti peska v oči in po stari klerikalni navadi zadovoljiti tiste klerikalne najemniške reveže, ki bi temu verjeli in ob enem v polnem obsegu zadovoljiti zahtevam hišnih posestnikov, da bi neomejeno žulili in preganjali brezposelne najemnike — z nekim predlogom, po katerem naj bi se stanovanjska zaščita omejila samo na najemnike do največ treh sob in kuhinjo — uvesti za najemnino popolno zlato pariteto — ter prepoved prisilnega deložiranja do najdalje 1. aprila 1928. Gosp. Ogrizek pa ni povedal, do kedar naj se tudi ta revna zaščita podaljša — za en dan, mesec ali celo leto. To on prepušča eventualnosti vlade in hišnih posestnikov.

Naša ss. Grčar in Petejan sta proti temu predlogu vehementno nastopila in dokazala, da te predlog pomeni samo potuho vladi in hišnim posestnikom za odpravo vsake zaščite — medtem ko bi naš predlog bil manifestacija in zahteva za podaljšanje zaščite stanovanjskih najemnikov.

Argumenti naših sodrugov so na vso zbornico tako vplivali, da so morali prekiniti sejo, in sklicati klubove načelnike, da se o tem izjavijo. A tudi ta seja je bila brezuspešna, kakor je bil brezuspešen pritisk takozvanih delavsko-klerikalnih poslancev a la Kores, ki so skušali prepričati svoje kapitalistične veljake o posledicah, ki nastanejo z odklonitvijo socialističnega predloga, ker je dr. Ogrizek z drugimi klerikalnimi magnati ostal neizprosen na stališču, da je treba stanovanjsko zaščito odpraviti in hišnim posestnikom dati možnost svobodnega razpolaganja z stanovanji.

Sodr. Petejan je še enkrat skušal dokazati, da bi bila odprava stanovanjske zaščite toliko časa, dokler ni dovolj stanovanj na razpolago in dokler delavec in nameščenec ne zasluži toliko, da bi se mogel skromno preživljati, popolna socialna katastrofa.

Kako naj plača delavec, ki zasluži 20—25 Din na dan, 300—400 D

mesečne najemnine. Dajte svobodo delavcem in železničarjem, da si izvojujejo zadovoljne plače, potem priznamo zlato pariteto.

Ko je bil naš predlog stavljen na glasovanje, sta za njega glasovala samo naša sodruga.

Za predlog dr. Ogrizeka, ki posnema odpravo stanovanjske zaščite, so glasovali vsi klerikalni in radičevski poslanci, kakor samoobsebi umevno tudi g. dr. Mühleisen — kot zastopnik nemških hišnih posestnikov. Kar je najbolj originalno je to, da so glasovali tudi tisti poslanci, med njimi Kores, ki so v odseku soglasno glasovali za naš predlog. S tem sklepom se je klerikalna stranka popolnoma razkrinkala javno, da pri njej nima delavec in nameščenec iskati svoje zaščite, ker je ta stranka izrazita zastopnica kapitalističnega interesa in se ne čudimo, zakaj so celjski in mariborski nemški kapitalisti v tako prijateljskem objemu s klerikalci.

države, ostali cerkveni dostojanstveniki so pa, boječ se za svojo kožo, pobegnili.

Meksikanska duhovščina nikakor ne more pozabiti, da ji je socialistična vlada odvzela nezaslišane pravice s katerimi je izžemala ljudstvo, in skuša zdaj z vsemi sredstvi, s hujskanjem, z javnimi upori, delati

vladi težave in jo diskreditirati, pri čemur se ne ustraši niti najgroznejših zločinov, kakor je bil ta napad na vlak. Ali s tem se je do golega razkrinkala. V dosegu svojih umazanih ciljev in v brezmejni želji po oblasti, se poslužuje tudi najgroznejših zločinov, in so vse fraze o njeni pravičnosti in kulturnosti gola hinavščina.

Dnevne novice.

Že spet težave. Nova vlada razpolaga še vedno z onimi petimi nezasedenimi ministrskimi mesti, s katerimi vznemirja ves čas vse mogoče ministrske kandidate. Novinarji so si vtepli v glavo, da morajo čimprej izvedeti, komu so ti portfelji namenjeni, pa silijo v Vukičevića, da bi izvedeli, kaj in kako. Vukičević pa ni tako zgovoren, kakor Uzunović. In so potemtakem križi in težave. No pa so vendar nekaj izvedeli. Vsaj negativno, če ne pozitivno stran cele zadeve. Sedaj vsaj vedo povedati, komu niso ti portfelji namenjeni. Soglasno trde, da niti radičevcem, niti slovenskim klerikalcem. Najbrže se bodo ti portfelji podelili hrvaškim zajedničarskim demokratom. Tako pravijo in mi jim moramo verjeti. Nadalje pravijo, da je Vukičevićeva vlada vendarle volilna vlada in da moramo računati s skorajšnjimi volitvami. To poslednje se nam zdi še najbolj pametno, ker skrajni čas je že, da se povpraša narod, kako sodi. In če je prišel ta čas količkaj do pameti, bo sodil in obsodil tako, da bo vsaj njemu prav.

Nova vsedržavna stranka. Bolj in bolj se vzdržuje v javnosti vest, da predstavlja Vukičevićeva stranka začetek neke nove strankine pregrupacije buržuaznih elementov iz raznih strank. Ta nova stranka naj bi slovela na klasičnih načelih državotvornosti, reda in rada in drugih takih dolgočasnih konservativnih floskul. Vmes pa naj bi pobijala tudi korupcijo. Zdi se nam, da imajo vsega tega že dosti v zalogi obstoječe stranke in da je jugoslovanski narod potreben vse drugačnih in temeljitejših pregrupacij.

Zveza bojevnikov iz svetovne vojne je organizacija, s katero uganjajo naši državotvorci in klerikalci svojo demagogijo. Farji, nacionalisti in avstrijski militaristi, ki imajo vse gorje svetovne vojne na svoji vesti, nastopajo tu v imenu vojnih žrtev, in tistih, ki so morali skusiti vse strahote vojne, ne zato, da protestirajo proti vojnemu barbarizmu in ga skušajo odvrniti, temveč zato, da s to organizacijo goje še nadalje vojaški duh med ljudstvom in ga navdušijo za novo revanžno vojno. Ta namen imajo njihovi tabori, odkrivanje spomenikov padlim vojakom in propaganda po časopisih. Svoje tabore sklicujejo na božjepotne kraje, predlanskem na Brezju, letos v Petrovčah, kjer se bodo ob opravljeni »pobožnosti« spominjali in navduševali za bivša in bodoča junaštva. Ko bo pa izbruhnila nova vojna, bodo pa spet snemali

zvonove in blagoslovljali topove in predstavljali morijo kot najlepšo čednost. Subjekti, ki na ta način zavajajo lahkoverno ljudstvo, so grši kot groboskrunitelji. Za zavednega socialistu med temi demagogi ne sme biti prostora, in mu odločno odrekamo pravico, da se med njimi žirira kot socialist, kakor bi se sploh pregrešil vsak sodrug zoper socialistično naziranje, ki bi vzgajal svoje otroke za morilce. Kajti vsaka vojna, naj se vodi s temi ali onimi gesli, je usodna za sočloveka in sramota za kulturo. Naša dolžnost je, da v vseh državah širimo to spoznanje. Miru potrebuje človeštvo in ne vojne. Č.

Rusija se bo udeležila mednarodne gospodarske konference in poslala v to svrhu mnogoštevilno delegacijo, pod vodstvom Litvinova, v Švico, s katero bo na ta način slovesno obnovila svoje diplomatske odnose.

Vrangel v Beogradu. Znani ruski general Vrangelj je prispel te dni v Beograd. Njegovo potovanje v jugoslovensko prestolico je izzvalo v javnosti in tudi v diplomatskih krogih precejšnje vznemirjenje. Govori se, da je Vrangelj menda prispel v Beograd, da reorganizira po nalogu Anglije svojo vojsko, ki naj bi se na Daljnem vzhodu udeležila borbe proti sovjetsko Rusiji. Z to njegovo akcijo so baje nezadovoljni celo nekateri njegovi najvišji pristaši. Kmalu bo pač jasno, čemu se gospod Vrangelj, ki ne bo nikoli rešil Rusije mudi v Beogradu.

9000 novih milijonarjev! Amerika prosperira? Na vsak način. V l. 1925 je prosperirala za nekaj več kot 9000 novih milijonarjev! V tem letu je število ameriških milijonarjev narastlo na 30.925. Tako pravijo uradniki zveznega dohodninskega urada, ki nimajo vzroka, da bi se lagali. In oni tudi vedo. Danes je milijonarska kasta seveda večja, ampak natančno število ne bo znano do leta 1929. Dohodninski davek, ki je bil vplačan lani, se je nanašal na dohodke v letu 1925. Davčni urad izkazuje, da v razred milijonarjev se prištevajo oni, ki prijavijo 50.000 dolarjev ali več letnih dohodkov. Sedem oseb je prijavilo več kot pet milijonov dolarjev letnih dohodkov, 307 oseb pa najmanj en milijon dolarjev. Okrog štiri milijone je v omenjenem letu plačalo dohodninski davek in 90 odstotkov teh ljudi je prijavilo letne dohodke, ki znašajo manj kot 10.000 dolarjev.

UDR. Edinica »Marks« Ljubljana—Vič priredi dne 1. maja veliko vrtno veselico v gostilni F. Krušica

Panpacični delavski kongres v Kantonu

Kantonska vlada brzojavno vabi ameriške delavske organizacije, da pošljejo delegate na panpacični delavski kongres, ki prične dne 1. maja tl. v Kantonu na Kitajskem.

Vabilo pravi, da je Avstralski delavski strokovni kongres pooblastil Vsekitajsko delavsko federacijo, da skliče za dne 1. maja leta 1927 panpacični delavski kongres v Kanton. Kongres sklicujeta obe delavski centrali. Delavske strokovne organizacije v Ameriki so povabljene, da pošljejo toliko delegatov, kolikor jim sredstva dovoljujejo.

Povabila so bila poslana delavskim organizacijam v Kanadi, v Mehiki, v južnoameriških deželah ob Pacifiku, na Filipinskem otočju, Japonskem, v Koreji, Indiji, Indoneziji in vsem evropskim delavskim federacijam, ki imajo stike z Daljnim vzhodom, potom kolonialnih ali drugih

zvez, vštevši Veliko Britanijo, Francijo, Holandsko in Sovjetsko unijo.

Program je izdelal pripravljalni odbor, ki že dalj časa dela na detajlih konference. Na dnevnem redu so poročilo biroja, poročilo delegatov raznih in zastopanih dežel, zlasti pacifičnih dežel, mednarodno delavsko gibanje, delavstvo in imperijalizem, mednarodno izravnanje mezd in delavnih ur, vojne opasnosti v Pacifiku, delavski in imigracijski problem in ožji stiki med delavskimi organizacijami v deželah ob Pacifiku.

Ta kongres je velike važnosti radi naraščanja delavskega gibanja na Daljnem vzhodu, ki sledi uspehom kitajske narodne vlade in njene podpore delavski strokovni organizaciji, in dvigajočih narodnih gibanj v deželah, ki so pod evropskim in ameriškim imperijalističnim vplivom.

Njihove metode.

V nekem kraju severnega dela Meksike, je te dni neka dobro organizirana zločinska družba raztrgala na samotnem kraju železniški tir in čakala v zasedi. Ko je pripeljal brzovlak se je lokomotiva prekucnila in vlak je skočil s tira. V tem trenutku so tolovaji napadli vlak, ter po kratkem boju premagali vojaško spremstvo, ki je bilo v obrambo vlaka do deljeno. Vojake so dobesedno razsekali na kosce. V vlaku se je nahajalo 180 potnikov, ki so deloma skušali zbežati a so bili na begu posekani, med temi ženske in dvajset otrok. Nekaj so jih pomorili v vagonih, katere so popolnoma izropali. Vse ostale ljudi so pa zaprli v vagon, katere so nato polili z bencinom in zažgali, da ni nihče živ ostal, razen 12 amerikkancev in angležev, katere so pustili pri življenju izropane. Eden teh angležev je zblaznel, ko je moral gle-

dati kako njegova žena in dvoje otrok v vagonu gori in jim ni mogel pomagati.

Vlada je za roparji takoj odposlala zasledovalne čete in letala. Prišedši na lice mesta so vojaki našli poleg pogorišča 50 trupel, od katerih so bili nekateri še živi. Od angležev so zvedeli podrobnosti napada.

Vladinim četam se je dosedaj posrečilo prijeti 13 teh roparjev pri San Diegu, od katerih so se zvedele čudne reči. Bili so pripadniki katoliških ekstremistov, takozvane »lige za verske pravice«, ki stoji pod vplivom duhovščine. Tolpo je vodil klerikalni general Gallegos Desci, eden onih, ki v imenu cerkve in v soglasju meksikanskih škofov, vodijo partizanski boj proti meksikanski, socialistični vladi, predsednika Calles-a.

Vlada je sedaj nadškofa Mora de Rio in pet drugih škofov izgnala iz

R. GOLOUH:

Kriza.

Socialna drama v šestih slikah.

(Dalje.)

Drugi delavec: Bili so časi . . . Streljali so v živo meso, pregnali so nas, in kar ni uničil štrajk, ju uničila brezposelnost. Samo žalost in smrt je pravzaprav rodil oni strašni štrajk — pa ti ljudje govorijo o njem kot o dneh ponosne borbe in pričakovanja. Ja — pravijo — če bi mogli še kdaj pokazati, da smo še vedno vsi od hudiča! . . .

II. prizor.

Osek.

Osek: Urednika še ni? . . . Pozval sem vas, da se nekoliko pomenimo. Danes bodo zaropotali novi stroji. Novi stroji, novo delo! . . .

Martin: Le dajmo, gospod ravnatelj, mi smo si že zavihali rokave . . .

Osek: Dela bo zadosti; še poiskati bo treba delavcev; pridnih delavcev! Navsezadnje tudi najboljši stroj ne zadostuje, treba tudi pridnih delavčevih rok . . .

I delavec: Našli jih bomo, gospod ravnatelj.

22

Osek: Ne tako lahko. Malo je pridnih delavcev, pri nas še posebno . . .

Prvi delavec: Samo začnimo, s pridnim delom se bodo našli tudi pridni delavci. Seveda . . . pridni delavec . . . ima svoje muhe; hočem reči . . .

Osek: Že vem, kaj hočete reči . . . Dejstvo je, da je pridnih delavcev malo. In da imajo, kakor pravite, svoje muhe navadno tisti, ki niso dosti vredni. Ni v vašem interesu, da jih ščitite. Podjeten kapitalist ni napredku v napotje — v napotje so — lumpi!

Martin: To je pač res: na svetu je dosti lumpov . . .

Osek: Razumem . . . Dosti je lumpov, v vseh slojih. Na vsak način . . . brigajte se za enkrat za svoje; rešite se propalci zavrženega proletariata, ki vas izdaja podjetju ali policiji, ta vam je predvsem v napotje, sužnji ste njegove nezavednosti, in ne nas . . . Pozval sem vas, da se pomenimo. Postavili smo ves obrat na novo podlago; sedaj smo konkurenčni; naročila prihajajo od vseh strani. Sedaj bo treba intenzivno delati, nepregledne so možnosti razvoja; obrat bomo lahko trajno povečevali in izpopolnjevali . . .

III. prizor.

Ivan.

Osek: Prosim, gospod urednik . . . Smo ravno začeli. Preizkusili bomo nove stroje, kot zapornike delavstva sem vas pa tudi hotel opozoriti, da se bo začelo s polnim obratovanjem. Reorganizirali smo celo livarno in jo izpopolnili z najmodernejšimi stroji.

Ivan: Vidim . . . Tu je, ves nov, ves napet; kakor isker konj . . .

Osek: Kakor isker konj, ki komaj čaka, da se vajeti končno napno, da poleti v galopu . . .

Drugi delavec: Napnimo, gospod ravnatelj, da zagalopira . . .

Osek: Cela tovarna bo zagalopirala; stoteri stroji, vse v šumu in ognju, kakor da letimo po razbeljenih tleh . . . Ali tu bo treba trdne roke in sigurnega vodstva . . . Potrebujemo mnogo pridnih sodelavcev, potrebujemo zlasti zanesljivih in produktivnih delavcev.

Ivan: Gospod ravnatelj, »zanesljivih« v kakšnem smislu?

Osek: V vsakem smislu, gospod urednik. Zlasti pri delu in — da se zavedajo, da sedaj ni časa za štrajke!

Ivan: Na štrajke še nihče ne misli . . .

(Traum) na Glincah, Tržaška cesta. Spored: Godba, ples, šaljiva pošta in bogat srečolov. Vstopnina 5 Din za osebo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz stranke.

Govorniki za 1. maj. Oblastno tajništvo SSJ bo te dni določilo referente za 1. majske shode in poziva sodruge in sodružice, ki bodo določeni, da nastopijo kot govorniki na shodih v provinci, da se pozivu brez ugovora odzovejo.

Oblastno tajništvo SSJ.

Vse krajevne organizacije, ki bodo priredile 1. majsko proslavo, na katero bo poslala oblastna organizacija referente, opozarjamo, da bodo morale nositi stroške.

Oblastno tajništvo SSJ.

Maribor.

Za zgradbo mostu Melje-Pobrežje. S. Petejan in Grčar sta predložila marib. oblast. skupščini nasled. predlog: »Z vlogo 8. okt. 1908 so zaprosile občine Pobrežje, Dolgoše, Cvetkovci, Sv. Miklavž, Rogoznica, Razvanje, Sp. Duplek, Zg. Duplek, Sv. Martin, Zimica, Ciglenci, Korena in št. Peter pri Mariboru vlado in bivši štajerski deželni odbor za dovolitev in subvencioniranje novega mostu preko Drave, ki bi vezal Mariborsko-Meljsko predmestje in Pobrežje. Deželni odbor štajerski je na podlagi teh projektov fiksiral gradbene stroške s 190.000 kronami (dopis 25. jun. 1909 št. 18171-VI. 1625-1909 a z dopisom od 26. febr. 1909 št. VI. 50502-6085 je dal zagotovilo, da bo stavil v to svrhu na razpolago primerno subvencijo, katere višina se bo šele določila. C. kr. štajersko namestništvo v Gradcu je z dopisom od 3. dec. 1910 št. 22584-21-1910 dalo zagotovilo, da prevzame država 20% gradbenih stroškov. Okrajni zastop mariborski se je zavezal, da prevzame v slučaju graditve mostu cesto Maribor-Dolgoše-Sv. Martin kot svojo in jo povzdigne med okrajne ceste II. vrste. C. kr. štaj. namestništvo v Gradcu je z ozirom na vse to z odlokom od 3. dec. 1910 št. 2-2549/2-10 izdalo občini Pobrežje dovoljenje za zgradbo navedenega mostu. Ker pa se je zgradba vsled raznih ovir zavlekla je dano dovoljenje, ki je bilo vezano na rok ugaslo. Medtem pa so se početne ovire odstranile in občina Pobrežje je 1914. leta obnovila svojo prošnjo za dovoljenje postavitve mostu. Uredilo se je novo obravnavanje projektov, ki bi tudi vedle k poveljnemu koncu, da ni vsega prekinila vojna. Po svršetku vojne so nastale nove hujše razmere. Gradnja navedenega mostu ni prišla več v razpravo. V prvem redu vsled dejstva, da je bivša deželna samouprava kot javnopravna korporacija prenehala postojati z ustanovitvijo in organizacijo novih oblastnih samouprav je ta nedostatek odpravljen. Z gospodarskih pogledov bi bila zgradba dravskega mostu na navedenem mestu danes važnejša nego poprej. Osebito gospodarske važnosti za me-

sto Maribor samo, ker bi postalo danes po Dravi ločeno industrijsko okrožje mesta Melje-Tezno vezano in enotno. Hitra industrializacija mesta nujno narekuje to vezo. Radi prirode in hitrejši industrializacije kraja bo naravno most velikega gospodarskega pomena za celo oblast. Gospodarskega pomena mostu za vse občine, ki so za gradnjo sopolisane prvotno prošnjo, ni treba povdarjati še posebej. Z ozirom na navedeno stavimo predlog: Skupščina skleni: Oblastnemu odboru se naroči, da nemudoma uvede potrebno za obnovo obravnavanja projekta gradbe dravskega mostu Melje-Pobrežje. Da potom dogovorov z zainteresiranimi občinami korporacijami in zasebniki doseže, da se ti pravno zavežejo k prispevanju gotovega dela gradbenih stroškov. Da zagotovi od strani države že obstoječe 20% subvencijo k gradbenim stroškom, tako da bo skupno s prispevkom oblastne samouprave same, mogoče čimprej uresničiti projekt, katerega nujnost obstoja že polnih 20 let.

Ne poškodujte javnih parkov in nasadov! V Magdalenskem okraju se urejajo javni park in nasadi, ki so zlasti sedaj v pomladanskem času v najlepšem cvetu. Nekaterim barbar-skim ljudem, ki ne vedo, kaj je lepo in nedotakljivo, pa to menda ni všeč. Mislijo menda, da je to posebno plemenito in junaško delo, če se potepta gredo in iztrga nežno sadiko. Prebivalcem Magdalenskega okraja, ki nimajo s takim početjem nič skupnega, priporočamo, da pazijo, da se park in nasadi, ki so okolici v dragocen okras, ne bodo poškodovali.

Celje.

Prvomajska proslava se bo v Celju vršila po sledečem redu: V soboto 30. aprila ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma **socialistični kulturni večer** z godbo, petjem, govori, deklamacijami, dramatično predstavo in dvema živima slikama »**Borba in zmagà**«. Na kulturnem večeru sodelujejo: Godbeno društvo železničarjev, delavsko pevsko društvo »Naprej« in odseki »Svobode«. Prvega maja ob 10. uri dop. na Dečkovem trgu veliko manifestacijsko zborovanje, govornik s. Petejan, oblastni poslanec iz Maribora. Pred in po zborovanju manifestacijski obhod po mestu z železničarsko godbo na čelu. Zbirališče: gostilna »Jugoslovan« v Gaberju, od pol 8. do 9. ure. Ob 9.15 odhod iz Gaberja skozi glavne ulice mesta na Dečkov trg po zborovanju odhod v Gaberje, pri gostilni »Jugoslovan« razhod. V nedeljo 1. maja ob 4. popoldne v restavraciji pri »Zelenem travniku« velika ljudska veselica z raznovrstnimi zabavami, kakor: ples, ameriška ženitev, zapor, drča, vrtljak itd. Sodelujeta Godbeno društvo železničarjev in tamburaški odsek »Svobode«. Zbirališče za odhod na veselico gostilna »Jugoslovan« v Gaberju. Predprodaja vstopnic v Kons. društvu in v delavski brivnici. Vse delavstvo Celja in okolice vabi-mo na obilno udeležbo na proslavo

praznika dela. — Združene razredne socialistične organizacije v Celju.

Na znanje gospodom v Westnovi tovarni, ki proti meni hujskajo delavce. Podpisani izjavljam in dajem na znanje navedenim gospodom, ki na smešno duhoviti način hujskajo delavstvo proti meni in ga pošiljajo k meni po predjem z izrazom: »Soll euch der Janežič Vorschuss geben, weil ihr ihm zuhört«, da sem pripravljen dati vsakemu delavcu, ki je eno leto zaposlen v tovarni Westen, 1000 dinarjev letne nagrade, povrh tega mu izplačati za eno leto nazaj za 50% zvišano plačo za nadurno delo in še vsakemu 500 Din predjuma, če mi vodstvo tovarne odstopi čisti dobiček, ki ga je tekom enega leta imelo od dela svojih delavcev, katerih je okoli 1300. Naj ti gospodje tudi vedo, da s hujskanjem delavcev proti meni ne bodo oplašili zavedne pred organizacijo, ker delavstvo že spregleduje, da bo le organizacija napravila konec šikaniranja delavstva, pa če je to gospodom prav, ali ne. Delavcem in delavkam v Westnovi tovarni pa kličemo: V boj za vaše pravice, vsi v organizaciji! Emil Janežič.

Borza dela v Celju objavlja sledeče: Dela iščejo: 2 oskrbnika, 43 majerjev in hlapcev, 4 vrtnarji, 52 rudarjev, 1 tlakovni mojster, 4 kamnoseki, 1 pečar, 7 kovačev, 7 ključavničarjev, 2 kleparja, 4 železolivarje, 1 strojni ključavničar, 1 mehanik, 3 elektromonterji, 1 lopatilovodja, 23 mizarjev, 7 kolarjev, 2 sodarja, 1 žagar, 4 sedlarji, 1 torbar, 3 tkalci, 13 krojačev, 13 čevljarjev, 1 klobučar, 13 pekov, 2 slaščičarja, 3 mlinarji, 2 zidarska polirja, 9 zidarjev, 3 tesarji, 2 slikarja-pleskarja, 9 strojnikov-kurjačev, 9 trgovskih pomočnikov, 6 šoferjev, 107 težakov, slug in kočijažev, 9 pisarniških moči, 8 vajencev, 2 kmečki dekli, 5 šivilj, 1 hotelska kuharica, 10 natakarič, 2 prodajalki, 59 kuharic, sobaric in služkinj, 2 kon-toristinj, 2 bolničarki. — Delo je na razpolago: 12 hlapcem, 3 vrtnarjem, 40 rudarjem, 50 kamnosekom za izdelovanje granitnih kock, 2 pečarjem, 1 delovodja za izdelavo lopat, 1 ključavničar, 1 železolivar, 1 klepar, 1 lopatilovodja (Baggerführer), 10 mizarjem, 2 kolarjem, 1 stroj. tkalcu, 1 sedlarju, 17 krojačem, 2 čevljarjem, 2 pekom, 2 slaščičarjem, 13 zidarjem, 2 tesarjem, 1 šoferju, 21 težakom, 1 hišniku, 12 vajencem, 22 kmečkim deklam, 1 vrtnarici, 1 likarici, 2 kuharicam za restavracijo, 4 natakaričam, 1 prodajalki, 20 kuharicam, sobaricam, služkinjam, 1 strojepiski, 1 vajenki za štepanje.

Trbovlje.

V kolikor smo informirani, je baje predsednik bratovske skladišnice, ravnatelj Pauer, vrnil bratovski skladišnici od nje prejeto nagrado v znesku Din 5000. Najbrže je k temu mnogo pripomogla kritika, ki se je razširjala v javnosti. Radovedni smo, ali jo bodo ostali gospodje, ki so tudi prejeli nagrado v skupnem znesku 17.500 Din, vrnili ali ne. Vsekakor je pa do-

Osvežiš s kopeljo telo si mlado, še bolje pa s »CLIO« šumečo limonado.

kaz, da je včasih kritika vendar do-bra.

Proslava 1. majnika se bo vršila pri nas po naslednjem sporedu: Podružnica »Svobode« priredi na predvečer, dne 31. aprila tl. ob 7. uri zvečer v dvorani Del. doma. Slavnostno predstavo. Na dan 1. majnika ob 4. uri zjutraj igra del. godba na pihala po Trbovljah budnico. Ob 9. uri dop. se bo vršil v Del. domu javen ljudski shod, takoj po končanem shodu manifestacija v trgu Trbovlje in nazaj z godbo in zastavami na čelu. »Svoboda« priredi skupni mladinski zlet na Ostro. Odhod iz Del. doma ob 2. uri popoldan. Vabljeni je vsa delavska mladina, kakor tudi stariši. Ob 4. uri pop. se bo vršila na igrišču nad Terezijo nogometna tekma med SK »Svoboda« Ljubljana in SK »Amater« Trbovlje. Ob 7. uri zvečer pričetek majske veselice v dvorani Del. doma. Vso delavstvo se vabi, da se v čim večjem številu udeleži proslave. Živela skupna proslava 1. majnika!

Guštanj.

Krajevna organizacija SSJ v Guštanju je imela 24. aprila javen shod v prostorih g. Milonika, kateri je kljub slabemu vremenu bil povoljno obiskan. Sodr. predsednik je po otvoritvi obžaloval, da se tukajšnje delavstvo vse premalo zaveda proletarske dolžnosti in važnosti socialističnih organizacij, nakar je oddal besedo glavnemu govorniku. V enournem govoru se je med drugim tudi spominjal Zaloških žrtev, ko je na dan 24. aprila 1920. leta šel slovenski proletariat neoborožen na cesto, da doseže večji kosček kruha za svoj obstanek v času železničarskega štrajka v Ljubljani pred tedanjo klerikalno deželno vlado in ministrstvom. Namesto teh skromnih človeških zahtev, da se jim prizna pragmatika in dostojen obstanek, so poslali tedanji vladajoči gospodje nanje oboroženo silo — in ž njo smrt. Štirinajst žrtev! Nedolžna delavska kri je po-barvala Zaloško cesto. Tista nedolžna kri pa ni tekla zastonj, ona vpije v nebu. Tista kri je razkrinkala na videz in v besedi zmirom miroljubne ter ljubezen oznanjajoče klerose ter v nas podvojila odpornost proti črni kapitalistični oligarhiji. Dolžnost vsakega, ki je izkoriščen od strani kapitalizma je, da gre po razredni poti naprej, ne oziraje se na žrtve, le v tem je pot do delavske kulture in svobode. Razložil je položaj delavstva v drugih državah napram naši državi ter da je kapitalistični razred povsod enak. Kapitalizem ne živi od dela, ampak od dobička, torej od tega, kar mu delavec pridela. Zatorej delavci in delavke, vsi v socialistične organizacije, da s tem pokažemo, da nismo zadovoljni z današnjim sistemom.

Osek: Sprejeti morajo plačo, kakor jo bo upravni svet po svojem računu določil, in vaša dolžnost mora biti, da nezadovoljne krotite ...

Ivan: Čudna zahteva in slab začetek ...

Martin: Če je bilo denarja za stroje, ga bo tudi za — nekoliko poštenjšo plačo.

Osek: Za plačo, kakršna bo. Račun je tak, da mora ogromne družbine izdatke za nove stroje plačati delavstvo s svojo do skrajnosti potencirano produktivnostjo! Podsetoreno delo, za skraćeno plačo, da se investicije čimprej izravnavajo in ohranijo visoke dividende ...

Ivan: Odkrito govorite. Nove stroje naj plača delavstvo s svojim znojem ...

Osek: Kdo sicer? Tisti, ki so dali zanje denar, so ga dali le pod pogojem, da se jim krije in obrestuje.

Ivan: In da bodo stroji, ki bodo z delom plačani, njihovi ...

Osek: Tako je.

Ivan: Priznate, da nekaj ni v redu?

Osek: Priznam. Toda delavci potrebujejo dela ...

Ivan: Dela in rešitve.

Osek: Rešitev je v delu. Na vašem mestu bi rekel: in v času ...

Ivan: Soglašam.

Martin (udari še enkrat s kladivom po novem stroju): Gospod ravnatelj, rad bi čul njegov glas; poženimo!

Osek (stopi k stroju in pritisne na električni pogon; kolesje se naglo zavrti. Pogovor se vrši do konca ob naraščajočem brenčanju in ropotu stroja): Tako, v galop! Točen in silen je. Kakor da mu je mojster udihnil življenje. In dela za stote in tisoče. V stroju je rešitev!

Ivan: V stroju, če služi splošnosti.

Osek: Služi, in še bolj bo služil.

Ivan: Ujet je; osvoboditi ga moramo in vrniti njegovemu lastniku — delu.

Osek: Novi stroji — novo, popolnejše delo; novi inženjerji, in tisoče in tisoče delavcev, ogromna produkcija — še večje in večje vrednosti in kapitali — nepregledne možnosti razvoja in bogastva!

Drugi delavec: Ujet je, osvobodili ga bomo!

Prvi delavec: Z delom in časom.

Ivan: In z borbo. Svobodni stroj, svobodno človeštvo!

Osek: Delo je borba — je popolnost; kakor otroci ste!

Martin: V delu je popolnost — in v borbi — za tovarno!

Konec.

Sodrug! Delavci!

Pripravite se na slovesno praznovanje 1. maja!

Vsi na shode!

Živela delavska solidarnost!

PREDNAZNANILO!

Kapitalizem živi na račun naše nezavednosti in nesolidarnosti. Zato je dolžnost vsakega, ki dela, da se izobrazuje ter s tem da pridno čita delavske časopise in socialistične knjige, ker le v izobrazbi je rešitev. Stremeti pa moramo tudi za tem, da pritegnemo tudi ženo v naše organizacije. Žena mora biti možu enaka, tudi ona se mora boriti skupno z možem za delavsko kulturo in svobodo. Nadalje je sveta proletarska dolžnost delavskih staršev, da pošljejo mladino v razredna delavska kulturna društva. Da ne bo padlo prokletstvo na vas radi vaše nezavednosti in malomarnosti. Težko je priboriti socialne pridobitve, po mlačnosti in malomarnosti pa se jih lahko izgubi. Naša slavna vlada je še zmirom mnenja, da je slovenski proletarijat še premalo zrel, da bi se mu dalo starostno zavarovanje. Toraj če hočemo, da se bo zakon o zaščiti delavcev res izvajal, se moramo vsi do zadnjega organizirati, da pokažemo, da Slovenci nič ne zaostajamo za drugimi sodruzi v drugih državah. Vsi v organizacije, ker le v slogi je moč!

Proslava 1. maja v Guštanju se bo vršila s sledečim sporedom: 1. Predvečer, ob 8. uri, bakljada. 2. Zjutraj ob 5. uri budnica. 3. Ob 8. uri zbirališče na sejmišču, potem obhod po trgu z godbo. Ob 10. uri javen shod na sejmišču. 4. Popoldne igra »Stari greh« v sokolski telovadnici, po igri prosta zabava s plesom. V slučaju slabega vremena se javen shod vrši v sokolski telovadnici ob isti uri. — Delavci, trpin, na praznik dela vsi na plan, da bo naš obhod polnoštevilni! Vsak delavec, vsaka delavka se naj udeleži proslave praznika dela, nihče od zatiranih ne sme izostati. Živel 1. maj!

Tržič.

Praznovanje 1. maja se bo vršilo po sledečem sporedu: Na predvečer, v soboto dne 30. aprila priredi podružnica »Svoboda« Prvomajsko Akademijo, ki bo obsegala sledeči spored: 1. Drama v enem dejanju »Hčere dela«. 2. Pevski zbor »Svoboda« Delavski pozdrav. Jedrušno, Jas mam pa konjca belega. 3. D' Ambrosio: Sanjarija. Ch. G. Daves: Melodija (sviranje violine s spremljanjem klavirja). 4. Deklamacija »Stoj«, spisal Ethin Kristan. 5. Saljivi solospjev: »Župan«. 6. Telovadni nastop članov in članic DTE. 7. Govor. — Odbor podružnice prosi vso tukajšnjo delavstvo, da se »Akademije« v čim večji meri udeleži. — V nedeljo, na dan 1. maja, se vrši ob 10. uri dopoldne javni manifestacijski shod v dvorani Zadrugnega doma. Poziva se vso

delavstvo, da se shoda zanesljivo udeleže, da s tem pokažemo, da znamo spoštovati delavski praznik.

Jesenice.

V soboto, dne 23. t. m. zvečer se je vršil v Delavskem domu na Savi javni shod, na katerem se je obravnavalo in protestiralo proti ukinitvi stanovanjske zaščite, katero hoče vlada odstraniti. Govorila sta s. Ovsenik in s. Jeram. Shoda se je udeležilo predvsem socialistično orientirano delavstvo in nekaj žena. Z zanimanjem so navzoči sledili izvajanjem obeh govornikov. S. Osenik je predložil posledice, ki doletijo delavstvo s 1. majem, odnosno 1. novembrom, ako resnično ostane uzakonjena novela iz leta 1926. S. Jeram pa je razgolil demagogijo klerikalcev, ki niso le v pogledu stanovanjske zaščite vse delavstvo pustili na cedilu, temveč le še hišnim postestnikom prav krepko pomagali v njihovih znanih zadevah, poleg pa v zadnjih 70 dnevih, ko so bili na vladi pripomožni in glasovali izrečeno proti vsem interesom delavstva. Prav je tako, je naglasil s. Jeram, sedaj se bodo delavstvu vendar odprle oči, da so bile vse obljube klerikalcev vse dosedaj le vaba za volitve, po vsakokratnih volitvah pa so še vselej do sedaj dosti jasno pokazali, da jim je trpljenje delavstva tuje in interesi delavstva deveta briga. Predlagana protestna brzojavka je bila sprejeta in odposlana v imenu zborovalcev na ministrstvo soc. politike v Beogradu. Zatem sta oba govornika govorila še o položaju delavstva v preteklosti in sedanjosti. S. Avenik je v žalnem tonu vzbudil spomin na žrtve Zaloške ceste iz l. 1920, ki so padle za svobodo proletariata v boju za kosček kruha. S. Jeram pa je naglasil, da je bil takrat, ko so delili gladnim svinec mesto kruha, železniški minister g. Korošec, na pokr. vladi pa g. dr. Brejc, oba krščanska moža. Da nemože je njim mirno spanje, vest jih mora peči za ta čin. Delavstvo ne more in ne bode nikdar pozabilo te moritve — teh žrtev — padlih za skupni cilj. Za tem je pozval predsednik shoda vse navzoče, da se dvignejo iz sedežev in skinejo pokrivala, v znak sožalja, kar so navzoči pod globokim vtisom nepozabne ceste na Kalvarijo storili. K zaključku je s. Jeram še pozval vse navzoče, da se vse delavstvo slovesno pripravi za proslavo Prvega maja.

Črna.

Na seji dne 24. aprila se je sklenilo, da proslavimo naš proletarski praznik 1. maj skupno z vsemi organizacijami. Spored: Zjutraj ob 5. uri

svira godba budnico. Od 7. do 8. ure zbirališče v Črni, na to odkorakamo v Žerjav naproti sodrugom iz Mežice. V Žerjavu zbirališče; odhod ob 9. uri nazaj v Črno, za tem obhod po vasi. Takoj po obhodu se vrši v Otičevem vrtu javen shod, v slučaju slabega vremena v dvorani g. Franca Krulec. Po shodu nastopi DTE iz Mežice v Otičevem vrtu. Ob 2. uri vprizori DTE in kulturna zveza »Svoboda« tridejansko igro »Gozd« in enodejansko »Dva svetova«. Po igri prosta zabava s šaljivo pošto ter ples. »Svoboda« Črna. Odbor »Svobode« v Črni tem potom izjavlja, da je bil Franc Čarl le član imenovane organizacije, ni pa bil podblagajnik.

Ruše.

Žalna manifestacija v spomin padlim žrtvam pred sedmimi leti na Zaloški cesti v Ljubljani, se je vršila tudi pri nas in sicer ob precejšnji udeležbi tukajšnjega delavstva. Sodr. Petejan iz Maribora je v svojem govoru podal sliko teh žalostnih dogodkov, ter do golega razkrinkal vso delovanje meščanskih strank, ki na različne načine goljufajo delavce. Povdarja, da so si v težnji, kako razbiti delavsko gibanje, vse meščanske stranke enake; ne ustrašijo se pri tem ničesar, čeprav padajo nedolžne žrtve. Delavstvo, katero se tega še ne zaveda, naše mora priti do spoznanja ter se pridružiti kompaktno onim, ki se borijo v delavskih organizacijah, ker le na ta način bomo maščevali vse žrtve današnjega sistema. Pevci »Svobode« so zapeli žalostinko, nakar se je shod zaključil.

Program proslave 1. maja v Rušah. Delavstvo se zbira ob pol 8. uri zjutraj pred tovarno, nakar se formira obhod in sicer na čelu spreveda kolesarji, zastava, godba iz Pekar, ženska organizacija, Splošna delavska zveza in »Svoboda«. Obhod se bo vršil skozi Ruše mimo tovarne g. Pogačnika, tovarne vžigalic ter nazaj do gostilne Erhatič, kjer se vrši ob 10. uri veliki javni shod. Popoldne je veselica v vseh prostorih gostilne Erhatič. Delavce se pozivlja, da se proslave udeleže polnoštevilno.

Pragersko.

Čital sem »Slovenca« od 3. tm. in začudil sem se, da se upajo tako lagati in nas socialiste napadati. Pa saj mi dobro vemo, kakšni so. Klerikalci so naši najhujši sovražniki, torej ni nič novega, če lažejo, pravijo, da redukcije ni med železničarji in da je vse to naše časopisje pisalo za 1. april. Kaj pa potem tole: Tukaj na Pragerskem je nekaj progovnih delavcev na cesti, drugi pa delajo samo

4 dni v tednu, kurilničnim in postajnim delavcem pa je znižana urnina. Ali ni to redukcija? Kaj? Dobro bi bilo, če bi gosp. Žebot zopet hotel priti sem in ustanavljati Prometno Zvezo, sedaj bi mu lahko dokazali, kakšni da so klerikalci in njihovo delo. Kadar so na vladi so še hujši tigri za ubogo delovno ljudstvo, kakor kadar so v opoziciji... Sedaj se ne bodo mogli več zagovarjati, da niso pri sedanjih redukcijah sodelovali. Ministri in vsa Slovenska Ljudska Stranka in njen klub bi gotovo lahko vsaj delno to preprečili, če bi hoteli. Pa kaj njim; saj sedaj niso razpisane nobene volitve, oni se nam samo takrat dobrikajo in približujejo in govore, kako so drugi slabi, sami so pa najboljši. Radikali dobro vedo, da jim takrat, kadar je treba nastopiti proti delavcem, najbolj suženjsko služijo baš klerikalci. Mi pa bomo vračali slabo za slabo, in dokaz, da delavci spregledujejo, imamo v tem, da pristopajo v našo politično organizacijo. Zavedajo se, da je treba tem lažljivskim zastopnikom enkrat za vselej povedati, kaj delajo in kaj so. Sodruzi, vi pa vsi v organizacijo Socialistične stranke Jugoslavije in naprej v strnjene vrstah do izboljšanja svojega položaja in do končne zmage. Pregovor pravi: »Sloga jači, nesloga tlači«. Torej jačite organizacijo, s tem jačite sami sebe. K organizaciji pristopite lahko vsak, naj se samo oglasi v Konsumnem društvu za Slovenijo na Pragerskem. Torej na delo! Ne gledajmo samo naše nasprotnike, kakor oni delajo, delajmo tudi mi! — P. S.

Pripravite proslavo 1. maja!

KINO »DIANA«, STUDENCI.

Od srede, dne 27. do vključno petka, dne 29. aprila »Tragedija dvora Habsburg« z znano filmsko divo Maria Corda v glavni vlogi. Razkošje in sijaj, svečane prireditve v dvoru z velikanskim pompom. Nastopa pa v tem filmu nam že znani fiaker Bratfisch.

Radio. Četrtek 28. aprila: Wien: 20.05. Koncert dunaj. simfon. orkestra. — Zagreb: 20.30. Arie in pesmi. — Praha: 20.30. večerni koncert. — Petek 29. aprila: Wien: 20.30. Die Frau von 40 Jahren, igrokaz. — Zagreb: 19.15. Prenos i zopere. — Praha: 19.30. Koncert iz Smetanove dvorane. — Sobota 30. aprila: Wien: 19. Prenos iz državne opere: Falstaff. Potem: Večerni plesni koncert. — Zagreb: 20.30. Komorna glazba. 22. Plesna godba. — Praha: 20.40. Zabavna godba.

5. junija gremo v Ljubljano!

PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJAČEV

R. Z. Z. O. Z. V MARIBORU, RUŠKAJ CESTA ŠT. 5
se priporoča za izdelovanje obleke za dame in gospode po meri. — Lastna zaloga češkega in angleškega sukna vseh vrst. — Solidna postrežba.

Prva Dalmatinska klet

v Mariboru, Mesarska ulica 3.

Od danes naprej toči ravno kar prispelo garantirano pristno črno in belo dalmatinsko vino z otoka Visa (Lissa) 14% Mallig stopinj alkohola. Dnevno se pečejo vsakovrstne morske ribe po brezkonkurenčno nizki ceni in vsak petek se prodajajo sveže morske ribe. Istotam dobite dalmatinsko oljčno olje in vinski kis na drobno in debelo. Poskusite, da se sami prepričate! Priporoča se

Jos. Rovodnik.

Fotograf

Mirko Japelj

Aleksandrova cesta — Trgovski dom
Vhod na desni strani.

Se priporoča delavstvu in uradništvu. Cene solidne, slike umetniške. Hitra izročitev naročil.

Nabirajte nove naročnike

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 **RIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici štvo. 2 in na Glavnemu trgu štvo. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

RADI PREZIDAVE

se prodaja modno in galanterijsko blago po zelo znižanih cenah in še s 5% popusta samo 14 dni v dobro znani trgovini

Jakob Lah, Maribor, samo Glavni trg 2

„ANKER“ DOMAČI HRANILNIKI

Srečke razredne loterije

2¹/₂% vojno-ogškodninska renta proti takojšnjemu plačilu in na mesečne obroke v bančni poslovalnici

Bezjak, Maribor, Gospoka ul. 25